

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**МІЖНАРОДНА ТА НАЦІОНАЛЬНА
БЕЗПЕКА: ТЕОРЕТИЧНІ
І ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ**

*Матеріали V Міжнародної
науково-практичної конференції*

(м. Дніпро, 12 березня 2021 року)

*До 55-ї річниці з дня заснування
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ*

**INTERNATIONAL AND NATIONAL
SECURITY: THEORETICAL
AND APPLIED ASPECTS**

*Theses of the V International
scientific-practical conference*

(Dnipro, March 12, 2021)

*To the 55th anniversary of the founding
of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*

Дніпро
2021

УДК 34+35
М 58

*Рекомендовано до друку та до поширення
через мережу Інтернет Вченою радою
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ (протокол № 6 від 25 лютого 2021 р.)*

М 58 Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 12 бер. 2021 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 425 с.

ISBN 978-617-8032-07-4

Збірник містить матеріали однойменної п'ятої міжнародної науково-практичної конференції. У заході взяли участь науковці, викладачі та здобувачі закладів вищої освіти та наукових установ України і зарубіжжя, а також фахівці-практики правоохоронних органів. Тематика публікацій охоплює актуальні проблеми міжнародної та національної безпеки.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та навчальному процесі спеціалізованих ЗВО, а також у законотворчості та правоохоронній діяльності.

The collection contains theses of the eponymous fifth international scientific-practical conference. The event was attended by scholars, lecturers and post-graduates of higher schools and scientific institutions of Ukraine and abroad, and also enforcement agencies practitioners. The topics of publications cover urgent problems of international and national security.

The conference theses can be used in research work and educational process of specialized universities, as well as in law-making and law-enforcement activities.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

к.ю.н., доц., Засл. юрист України **А.Є. Фоменко** (*голова*); д.ю.н., проф., Засл. юрист України **Л.Р. Наливайко** (*заст. гол.*); д.е.н, доц. **Л.В. Марценюк**; д.ю.н., проф. **К.О. Чаплинський**; д.ю.н., доц. **В.В. Дараган**; д.е.н., проф. **Н.І. Верхоглядова**; д.е.н., проф. **С.І. Іванов**; д.ю.н., проф. **А.О. Собакарь**; д.ю.н., проф. **В.О. Боняк**; д.ю.н. проф. **В.В. Шаблистий**; д.ю.н. доц. **В.М. Савіщенко**; д.філос.н., проф. **О.В. Халапсіс**

Матеріали подано у редакції авторів тез.

*Факти, судження й висновки, викладені авторами публікацій,
не завжди підтверджуються та поділяються редакційною колегією.*

ISBN 978-617-8032-07-4

© ДДУВС, 2021
© Автори, 2021

1. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (дата звернення: 25.02.2021).
2. Про затвердження Правил організації та виконання авіаційних робіт у сільському та лісовому господарстві: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 22.12.2006 р. № 1179 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0286-07#Text> (дата звернення: 25.02.2021).
3. Про затвердження Авіаційних правил України «Технічні вимоги та адміністративні процедури щодо льотної експлуатації в цивільній авіації»: Наказ Державної авіаційної служби України від 05.07.2018 р. № 682 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-18#Text> (дата звернення: 25.02.2021).
4. Про затвердження Правил видачі свідоцтв авіаційному персоналу в Україні: Наказ Міністерства транспорту України від 07.12.1998 р. № 486 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0833-98#Text> (дата звернення: 25.02.2021).
5. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48/49. Ст. 5367.
6. Синенко С.В. Специфіка трудової функції працівників авіаційного транспорту // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія Юридичний вісник «Повітряне і космічне право» / С.В. Синенко, К., 2016. № 3(40). С. 17-23.
7. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Вип. 68: «Авіаційний транспорт». Професії керівників, професіоналів, фахівців, технічних службовців та робітників. Наказ Міністерства транспорту України від 17.07.2002 р. № 488 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va488361-02#Text> (дата звернення: 25.02.2021).
8. Конвенція про правопорушення та деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна (Токіо, 14 вересня 1963 р.) URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_244#Text (дата звернення: 25.02.2021).
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 25.02.2021).
10. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038#Text (дата звернення: 25.02.2021).
11. Про затвердження Правил визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 02.04.2002 р. № 219. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0390-02>. (дата звернення: 25.02.2021).
12. Національний класифікатор України. Класифікатор професій. ДК 003:2010: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 р. № 327 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> (дата звернення: 25.02.2021).
13. Про затвердження Правил визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 02.04.2002 р. № 219. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0390-02>. (дата звернення: 25.02.2021).

Валерій Литвинов,
старший викладач кафедри
кримінального процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗА РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПІДСТАВ

Підстави закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування не одне десятиліття класифікуються вченими на реабілітаційні та не реабілітаційні [3, 4]. Реабілітаційними підставами прийнято вважати ті, застосування яких надає право особі, стосовно якої здійснювалося кримінальне переслідування (підозрюваного), відновити усі свої права, що були обмежені.

Одна з реабілітаційних підстав закриття кримінального провадження передбачена п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК України та застосовується у разі, коли «не встановлені достатні докази для доведення винуватості особи в суді і вичерпані можливості їх отримати».

Формулювання назви вищезазначеної підстави у науковій літературі тривалий час породжує полеміку. Адже ця підстава є реабілітаційною, втім її назва містить у собі обвинувальний ухил. Він проявляється у формулюванні зазначеної підстави із застосуванням

такої дефініції як «не встановлені достатні докази для доведення винуватості». У чинному КПК України більш розгорнуто викладено термін «недоведеність», що використовувався у формулюванні подібної підстави у КПК України 1960 р. Остання була передбачена у п. 2 ч. 1 ст. 213 КПК України 1960 р. та формулювалася у такій редакції: «Кримінальна справа закривається: при недоведеності участі обвинуваченого у вчиненні злочину». Втім надання нового формулювання зазначеній підставі закриття кримінального провадження не вирішило проблеми, яка вже не одне десятиріччя обговорювалася науковцями [1, 5].

Досліджуючи це питання, О.В. Капліна влучно зазначає про те, що кримінальне провадження за п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК закритися за наступних умов: 1) встановлено, що діяння мало місце, воно відповідає ознакам, передбаченим законом України про кримінальну відповідальність; 2) встановлена особа, щодо якої зібрано достатні докази для її підозри у вчиненні кримінального правопорушення; 3) особу повідомлено про підозру; 4) доказів причетності особи до вчинення злочину є замало для складання обвинувального акту, направлення його до суду та доведення її винуватості в суді, у зв'язку із чим кримінальне провадження щодо цієї особи повинно бути закрито [2, С.38].

Таким чином, підставу закриття кримінального провадження передбачену п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК України, що є реабілітаційною, за чинного формулювання можливо розуміти як начебто особа, стосовно якої закрито кримінальне провадження, вчинила кримінальне правопорушення, але нажалі доказів для її засудження замало. Вживаючи у формулюванні розглядуваної підстави дефініцію «не встановлені достатні докази для доведення винуватості» законодавець не виключає факт вчинення особою, стосовно якої здійснювалося розслідування, вчинення кримінального правопорушення. А тому рішення про закриття кримінального провадження фактично приймається у зв'язку з браком доказів. Таке формулювання не припустимо для реабілітаційних підстав закриття кримінального провадження та суперечить zasadі презумпції невинуватості.

Варто зауважити, що за вказаної підстави повинно бути припинено лише кримінальне переслідування стосовно підозрюваного. Це означає що здійснення будь-якої процесуальної діяльності щодо викриття його у вчиненні кримінального правопорушення не повинно відбуватися. Втім, припинення кримінального переслідування певної особи (підозрюваного) не повинно перешкоджати здійсненню подальшого досудового розслідування, оскільки особа, яка вчинила кримінальне правопорушення не встановлена. Нажалі КПК України не визначає поняття «кримінальне переслідування», а тому відповідно до вимог чинного КПК України, закрити кримінальне провадження за п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК України можливо лише з урахуванням вимог ч. 5 ст. 284 КПК України, якою зазначено, що рішення прокурора про закриття кримінального провадження щодо підозрюваного не є перешкодою для продовження досудового розслідування щодо відповідного кримінального правопорушення.

З урахуванням вищезазначеного можливо стверджувати, що підстава закриття кримінального провадження, що передбачена п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК України потребує вдосконалення шляхом визначення її як підстави припинення кримінального переслідування особи.

1. Благодир С.М. Закриття кримінальної справи в досудовому слідстві: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 Благодир Сергій Миколайович; Національна академія внутрішніх справ України. К., 1998. 198 с.

2. Капліна О.В. Актуальні проблеми тлумачення окремих підстав для закриття кримінального провадження. Вісник кримінального судочинства. 2016. № 3. С. 38-45.

3. Лукашевич В.З. Прекращение уголовного дела в стадии предварительного расследования по реабилитирующим обвиняемого основаниям. Л., 1966 153с .

4. Рось Г.В. Закриття кримінальної справи у кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 Рось Ганна Василівна ; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ, 2009. 253 с.

5. Стахівський С.М. Кримінально-процесуальні засоби доказування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза ; оперативно-розшукова діяльність» С.М. Стахівський. К. : Національна академія внутр. справ України, 2005. 30с.